

ದೇವರಿದ್ದಾನೆಯೇ?

‘ದೇವರಿದ್ದಾನೆಯೇ?’ — ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹಲವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡಿ, ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಕಾಡಿ, ಏನೇನು ಮಾಡಿದರೂ ಬಗೆಹರಿಯದ ಒಗಟಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಕುರಿತು ನಡೆದ ಚರ್ಚೆ, ಗೊಂದಲ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಯುವಕ, ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಮೂಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೀಗೆ: ‘ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಜಗತ್ತು ಆಧುನಿಕವಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಬುಡಮೇಲಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಈ ಧರ್ಮ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಗಳ ಗೀಳು ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನೇಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ? ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅನೇಕ ಮಠ, ಮಂದಿರ, ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅದೇಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ?’

ಉತ್ತರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲೇ ಮೂಲಭೂತವಾದದ್ದು. ಮಾನವನಿಗೆ ಜೀವಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ ಅನ್ನ, ಬಟ್ಟೆಬರೆ, ವಸತಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇವುಗಳ ನಂತರ ‘ಮುಂದೇನು?’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮೂಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಗತ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಪೂರೈಸಿದ ಬಳಿಕ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಂತಕ್ಕೆರುತ್ತದೆ; ಜಗತ್ತಿನ, ಜೀವನದ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಕುರಿತ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗೊಂದಲಗಳಿವೆ. ಬಗೆಹರಿಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಸದಾ ಕಾಡುವ ನಿಗೂಢ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ: ಕಾಲ, ಮೃತ್ಯು, ವಿಧಿ, ಕರ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಬೌದ್ಧಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹಲವು ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಇವುಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಮಾನವನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸತ್ಯವೇ ಧರ್ಮ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ. ‘ಕಂಡುಕೊಂಡ’ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ; ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪರಂಪರೆ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು; ಆ ಸತ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ

ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಋಷಿ, ಮುನಿ, ಯೋಗಿ, ಅವತಾರ, ಸಂತ, ಆಚಾರ್ಯ ಎಂದೆಲ್ಲ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕಂಡ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ದೇವರು, ಭಗವಂತ, ಆತ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದೆಲ್ಲ ಕರೆದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮಹಾತ್ಮರು ಸಾಧಕರು; ಸತ್ಯದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿದವರು. ತಪಸ್ಸು, ಯೋಗ, ಧ್ಯಾನ, ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಮಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಕಂಡ ಸತ್ಯವೂ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆ. ಭಗವಂತ ಅವರಿಗೆ ನಿರ್ಗುಣವಾಗಿ, ಸಗುಣವಾಗಿ, ಸಾಕಾರನಾಗಿ ಅಥವಾ ನಿರಾಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ. ವ್ಯಕ್ತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದ ದೇವತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಲವು ಬಾರಿ ಧರ್ಮದ ಪುನರುತ್ಥಾನ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜಾಗೃತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ, ಅವನನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ಅದೊಂದೇ ಎಲ್ಲದರ ಹಿಂದಿರುವ ಸತ್ಯ; ಭಗವದ್ದರ್ಶನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ದುಃಖದುಮ್ಮಾನಗಳು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವವು; ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಜನನ-ಮರಣಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಬಹುದು — ಈ ನಂಬಿಕೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡಿತು. ಭವಸಾಗರ ಅಥವಾ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಮೂಲಕ ಪಯಣಿಸುತ್ತ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತನಾಗುವ ಮಾನವನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕುವುದರಿಂದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಆನಂದ, ಶಾಂತಿ ಲಭಿಸುವುದು; ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆ, ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವನಲ್ಲೇ ಒಂದಾಗುವ ಮಹಾಭಾಗ್ಯ ಒದಗಿ ಬರುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಲಾರದು. ಧರ್ಮ, ತತ್ತ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ - ಇವು ನಾಲ್ಕೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಹಲವು ಬಗೆಯ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಕ್ರಮಣಗಳನ್ನು ಅವು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಆಧುನಿಕವಾದಷ್ಟೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸಹಜ.

ವಿರುದ್ಧ ಗತಿಯ ಪ್ರವಾಹ

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವ, ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪದ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮನೋಭಾವವೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ. 'ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲವೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ದೇವರು, ಮುಕ್ತಿ, ಆತ್ಮ — ಇವೆಲ್ಲ ಕೆಲವು ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲವೇ? ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನೇ ಸತ್ಯವೆಂದು ಅವರು ಸಾರಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಉಳಿದವರೇಕೆ ನಂಬಬೇಕು? ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರು ಬೇಕಾದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಲಿ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು, ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರು, ಸ್ವಂತಿಕೆಯಿರುವವರು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಏಕೆ ಒಪ್ಪಬೇಕು? ಸ್ವತಃ ನಮಗೆ ಆ ಸತ್ಯ ಕಂಡಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಲಾರೇವು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಜಗತ್ತೇ ಸತ್ಯ; ಅದರಾಚೆಗೆ ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿ, ಆನಂದದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು, ಅಷ್ಟೆ.' ಈ ರೀತಿ ವಾದಿಸುವವರ ಒಂದು ಪಂಗಡ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅವರನ್ನು ಚಾರ್ವಾಕರು, ಲೋಕಾಯತರು, ನಾಸ್ತಿಕರು ಎಂದೆಲ್ಲ ಕರೆದರು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಯೊಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಈ ರೀತಿ ವಾದಿಸುವವರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ; ಈಗಿನ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಉತ್ತರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋದ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಸಾಧು, ಸಂತರು, ಹಾಗೂ ಅವತಾರ ಪುರುಷರು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಇಂಥ ನಾಸ್ತಿಕ ವಾದಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರುವುದು. ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ನಂಬುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತ್ಯಧಿಕ. ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಅನುಸರಿಸಬಹುದಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳ ವೈವಿಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಚರಣೆಗಳು — ಇವು ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿವೆ.

ಎಲ್ಲ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ ಹಿಂದೆ

ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂದೇಹಪಡುವವರಿಗೆ ಬಗೆ ಹರಿಯದ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ. ಮೂವತ್ತಮೂರು ಕೋಟಿ ದೇವದೇವತೆಗಳು; ಬೀದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ದೇವರ ಗುಡಿ; ಮನೆಮನೆಗೂ ಒಂದೊಂದು ಕುಲದೇವತೆ; ಒಂದೊಂದು ಪಂಗಡಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತತ್ತ್ವ : ಇವೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಯಾವುದನ್ನು ನಂಬಬೇಕು, ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು? ಯಾವ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಬಯಸಿದ್ದು ಈಡೇರುವುದು? ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಬಡತನ-ಸಿರಿತನ, ಅಂತಸ್ತು, ತಿಳುವಳಿಕೆ — ಇವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವರು ಪೂಜಿಸುವ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲೂ ಹಲವಾರು ಬಗೆಗಳಿವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು

ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಮಂದಿ, 'ಇವೆಲ್ಲ ಗೊಡ್ಡು ಆಚರಣೆ, ಬರೀ ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆ' ಎಂದು ಜರೆಯುವುದುಂಟು. ಅಂಥ ಮನೋಭಾವದವರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಕಥೆ ಯೋಗ್ಯ ಉತ್ತರ ನೀಡುವುದು:

“ಒಂದು ಕತೆ ಕೇಳು. ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಒಂದು ತೋಪಿನ ಕಡೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆತ ಬಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೇಳಿದ: 'ನೋಡು, ಆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದೆ.' ಅವನು ಹೇಳಿದ: 'ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ನಾನೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ; ಅದು ಕೆಂಪು ಏಕಾದೀತು? ಹಸುರು,' ಅವರ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೇಳಿದ: 'ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ನಾನೂ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಬಣ್ಣ ಹಳದಿ.' ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿನಿಂತಿದ್ದವರು ಅದರ ಬಣ್ಣ ಬೂದು, ನೇರಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣ, ನೀಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಜಗಳ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಇದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಒಂದು ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರಲು ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಮರದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಆ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಆತನನ್ನು ಆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಬಣ್ಣದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೇಳಲಾಗಿ ಆತ ಹೇಳಿದ: 'ನಾನು ಈ ಮರದ ಕೆಳಗೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸ್ವರೂಪ ನನಗೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನೀವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೂ ಸತ್ಯವೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅದು ಕೆಂಪಾಗಿ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಹಸುರಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಹಳದಿಯಾಗಿ, ಮತ್ತೂ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನೀಲಿಯಾಗಿ, ಹೀಗೇ ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಬಣ್ಣಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಗೋಸುಂಬೆ ಅಂತ ಹೆಸರು. ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬಣ್ಣವೂ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅದು ಸಗುಣ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಿರ್ಗುಣ.'

“ಇದೇ ರೀತಿ ಯಾರು ಸರ್ವದಾ ಭಗವಚ್ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೋ ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಆತನ ನಿಜಸ್ವರೂಪ ಏನು ಎಂಬುದು. ಆತನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಕೇವಲ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಭಗವಂತ ನಾನಾ ರೂಪಗಳಿಂದ, ನಾನಾ ಭಾವಗಳಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ — ಆತ ಸಗುಣನೂ ಹೌದು, ನಿರ್ಗುಣನೂ ಹೌದು ಎಂಬುದು. ಕೇವಲ ಆ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಗೋಸುಂಬೆ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬಣ್ಣವೂ ಇರದು ಎಂಬುದು. ಉಳಿದವರು ಬರಿದೆ ವಾದ-ವಿವಾದ, ಜಗಳ-ಬವರ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.” (ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಚನವೇದ, ಸಂಪುಟ ೧, ಪು. ೯೨)

ವಿವಿಧ ದೇವತಾಮೂರ್ತಿಗಳ, ವಿವಿಧ ತತ್ತ್ವ - ಆಚರಣೆಗಳ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಏಕತೆಯ ಸ್ತೋತ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು 'ಸನಾತನ ಧರ್ಮ' ಎಂದು ನಾವು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ವೇದ, ವೇದಾಂತಗಳೇ ಹೇಳುವಂತೆ, ಯಾವುದು ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದೋ ಅದುವೇ ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯೆ; 'ಪರಾವಿದ್ಯೆ'. ಅದೇ ಧರ್ಮ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಸಾರ. ವೇದಗಳೆಲ್ಲ ಸಾರುವ ಧರ್ಮ,

ತತ್ತ ಈ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಅನಾದಿ, ಅನಂತ; ಅದಕ್ಕೆ ಅಳಿ ಎಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯವೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸನಾತನ ಧರ್ಮವೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವೇದಗಳ ಮಾತೇ ಅಂತಿಮ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ತತ್ವವೇ ಪರಮಸತ್ಯ. ಈ ತತ್ವ ಹೇಳುವುದೇನು? ಎಲ್ಲ ವೈವಿದ್ಯತೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಏಕತೆಯನ್ನು ಅದು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥ ಏಕತೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇರಬೇಕೆಂದಲ್ಲ; ಚಕ್ರದ ನಾಭಿಯಂತೆಯೇ ಅದರ ಅರೆಗಳೂ, ಇತರ ಭಾಗಗಳೂ ಮುಖ್ಯ — ಅದೇ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ವೈವಿದ್ಯತೆಗಳೂ ಇರಬೇಕು. ಅನೇಕತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯೇ ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ವ್ಯಷ್ಟಿ-ಸಮಷ್ಟಿ, ಪೂರ್ಣ-ಅಂಶ; ಬ್ರಹ್ಮ-ಜಗತ್ತು, ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಜನಜೀವನಕ್ಕೂ ಬೆಸೆದಿರುವ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇವು ವೇದಾಂತದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತತ್ವಗಳು. ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯ.

ವಿಜ್ಞಾನದ ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿ

ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುತಾಳಿದ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಚಿಂತನ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ. ಧರ್ಮ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಮಾಜ, ಜನಜೀವನ — ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವ ಕೊಳಗಾಗದ ಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ವಿಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮನೋಭಾವ, ವಿಚಾರ-ಮಂಥನ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕತೆ, ವ್ಯಾಪ್ತತೆ — ಇವೆಲ್ಲ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕೆಲವು ನೈತಿಕ ಶಿಸ್ತುಗಳಾದವು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೊಸ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದವು; ಕೆಲವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದವು. ಹಲವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೂ ಈ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ಬಿಸಿ ತಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಧುನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಹೊಸ ಪ್ರಗತಿ ಉಂಟಾಗುವಾಗಲೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಧರ್ಮ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗಳ ಪುನರುತ್ಥಾನ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಉದಿಸಿದ ಹಲವು ಮಂದಿ ಸಂತರು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡರು ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದೂ ನಮ್ಮ ಪುನರುತ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಪಶ್ಚಿಮದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸವಾಲನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದರು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮುಂತಾದ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ವಾಣಿಜ್ಯ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ವೈಪೋಷಿ, ಸುದ್ದಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ವೈಭವೀಕರಣ — ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹೊಸ ದಾಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಎಲ್ಲವೆಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಹಲವು

ಬಾರಿ ನಡೆದಂತೆ, ಈ ಬಾರಿಯೂ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಪುನರುತ್ಥಾನ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲೇ ನಡೆಯಲಿದೆ; ಹೊಸ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸನಾತನ ತತ್ವಗಳ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಲಿದೆ. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರಮಾಣಗೊಂಡಿರುವ ಸತ್ಯವಿದು: ಇಲ್ಲಿನ ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು; ಇನ್ನಷ್ಟು ವೈಭವದಿಂದ ಬೆಳಗುವುದು.

ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೇವರು

ಭಾರತೀಯ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆದಿಯಿಂದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೂ ದೇವರೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮಗು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಬೇಕು; ಪೂಜೆ, ವ್ರತಗಳನ್ನಾಚರಿಸಿ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ, ಭವಿಷ್ಯ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮಗುವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದು ಹೀಗೆ — ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಪೂಜೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಆಚರಣೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಮಗು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿಯುತ್ತದೆ. ಹಾಡು, ಭಜನೆ, ನಾಮಜಪ, ವ್ರತ, ಪೂಜೆ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ನೋಡುವ ಮಗುವಿಗೆ ಅವೆಲ್ಲ ಜೀವನದ ಅಂಗವಾಗಿದೆ ಯೆಂದೇ ಅನಿಸುತ್ತದೆ; ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಕರಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟಪಡುವ ಆಧುನಿಕರು ಅಥವಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರನ್ನು ಇಂಥ ಭಾರತೀಯ ಮಗು ವಿನೋದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ನಮಗರಿ ಎಲ್ಲದೇ ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅಂಗವಾಗಿಸುವ ರೀತಿಯಿದು. ಇದು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭಗವಂತನತ್ತ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಸಮಾಜ ದೇವರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ತನ್ನ ಅಂಗವನ್ನಾಗಿಸಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಯಾವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದವನು ಇರುವನೋ, ಅವನು ಆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವರದಾನ. ಈ ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶವನ್ನರಿತು, ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಗದಲ್ಲೂ ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಧನ್ಯ. ✨

ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು		
೯	ಸೋಮವಾರ	ಏಕಾದಶಿ
೨೩	ಸೋಮವಾರ	ಏಕಾದಶಿ
೨೭	ಶುಕ್ರವಾರ	ಗುರುಪೂರ್ಣಿಮಾ